

Česká próza

Bohumil Nuska
Malé příběhy

Bohumil Nuska

fra.cz

fra

Bohumil Nuska
Malé příběhy

Bohumil Nuska (1932 v Českých Budějovicích), filosof, estetik, historik umění, kulturní historik, básník a prozaik. Zabývá se symbolonikou, novým interdisciplinárním oborem, studujícím reflexe rytmu a z rytmu odvozených kvalit (jako jsou kupříkladu cyklus, dualita, kontrast a symetrie a jejich deriváty), projevující se v lidské kreativité a posléze v aktivitě člověka vůbec. Žije v Liberci. Beletristické práce publikoval časopisecky, ve sbornících a ve dvanácti knihách: *Hledání uzlu* (1967), *Švihova aféra a Kafkův Proces* (1969), *Padraikův zánik* (1997), *Okamžiky* (1998), *Kafkův Proces a Švihova aféra* (s Jiřím Pernesem, 2000), *Tanec Smrti* (2002), *Ptačí údolí aneb Idylka* (2004), *O Paní Vševládné* (2005), *Obrazy neradostné* (2007), *Podzimy a jara* (2007), *Kosmická událost* (2008) a *Rozhovory Radima Kopáče s Bohumilem Nuskou 2008–2009* (2010). Rozpracovány má prózy *Rozumbradova dobrodružství*, *Stará znamení*, *Granátový náhrdelník* a knihu symbolonických studií *Rytmus, tvorba, divadlo*.

Bohumil Nuska
Malé příběhy

Bohumil Nuska
Malé příběhy

fra

Knihy vychází s podporou Ministerstva kultury ČR.

Česká próza, řídí Jan Šulc

Bohumil Nuska

Malé příběhy

Odpovědná redaktorka Milena Vojtková

Vydalo Fra, Šafaříkova 15,

12000 Praha 2, fra@fra.cz, www.fra.cz,

roku 2009 jako svou 83. publikaci

Vytiskla Tiskárna VS, Praha

Vydání první

Náklad 650 výtisků

© Fra, 2009

Text © Bohumil Nuska, 2009

Author photo © Otto Hejnic, 2009

ISBN 978-80-87429-00-6

Obsah

Malé příběhy

- Probouzení 17
Zmařená příležitost 18
Přijde jaro, přijde 20
Dobromil Rozumbrada 21
Podivuhodný kalamář 22
Perutě sklesly 23
Přednáška ve výčepu 24
Usmívající se anděl 25
Pozdní léto bylo 26
Maloměstská kafeterie 27
Podvečerní křik 28
Barevné listy 29
Miláčkové 30
Zapomenutá karta 31
V hospodě Na růžku 32
Smrt ve větvích 33
Roční období 34
Dávné vzkazy 35
Šplechule, šplechule 36
Lehké zdřímnutí 37
Před mnoha lety 38
Učencova kamarádka 39
Polední úpal 41
V tiché badatelně 43
Dejte si amoletu 45
Madame Mentorini 46
Hudební ochutnávky 48
Čtvrtý pivo 49
Kultivanec ná *chic* 50
Cesta autobusem 52
Nervosní gestikulant 54
Kam se hnát? 56
Pištění bytůstek 58

Rachocení bývá zdravé	60
Pro slepičí kvoč	61
Představení končí	62
Vitríny a skříně	63
Kakaový Mydlipán	64
Vosa v pivu	65
Starosvětský to krámek	66
Pytlíkózní varianta	67
Veliké Banana	68
Božské kanape aneb usínání	69

Společenská kronika

Hlavně ne vostudy	73
Když on je tak neodolatelně <i>svadky</i>	74
Zamilovávající se pán	76
Užívat si života	78
On si žumbá	80
Milý Miloň	82
Dekoratívno bývá duté	84
Jsou nové trendy	87
Mondénní přehlídka	89
Jestít společenským	91
Pracovna pana poslance	94
Snobík koštěrem	97
Takzvaný Šéngajst	99
Přehledák	101
Podnikavý podnikatel	103
Dýchánek za všechny prachy	105
Budli Budli	108
Domeček jako krabička	110
Tak už to chodí	112
O těch <i>entelektuálech</i>	114
Menší jazykový koutek	116
Debatér a diskutér	118
Rozhňevaní mladí muži	120
Rodičovské strážně	122

Hou, hou, pubescenti <i>dou</i>	125
Zdá se, že banality?	127
Výlučnost nežádoucí	128
Nyní o máselnu	130
Lucián se hlídá	132
Hrdina	134
Kovbojská romance	136
Šerif zasahuje	138
Mužák Rony	140
Slova, pouhá slova	142
Vašnosta je jako korek	144
Ach, ta naše doba	146
Být na roztrhání	148
Jóža zvaný Pšókal	149
Sláva funkcím	151
Předseda předsedá	152
Šnóbrova kariéra	153
Všude jen samý knížky	154
Chudý student archeologie	155
Jako kořata	158
Staromilcovy trampoty	161
Monolog sudruha Buřty	163
Také šampión	165

Žít naplno

Pláč bohyně Peithó	169
Čau čau	170
To je ale kvalita	172
Stoprocentní <i>roaming</i>	174
Důvěrné přítelkyně	175
Bejt v obraze	176
Femininum	178
Dámské <i>matiné</i>	180
Lázeňské serenády	183
Vy naše české	186
Raymond	188

Bum bác! 190
Z večerních altánů a pavilonů 193
Noční tlačénice 196
Vydařený mečírek: Nejprve seznámení 199
Zahájení mečírku 202
Mečírek vrcholí 207
A jak to nakonec dopadlo 212
Telefonát 217
Povídejme si o lásce 227
Špitální pohoda 229
Na pavlači 231
Hulapajšla! 233
Kdo je vlastně luzák? 235
Spodek 237
Také existence 239
Kde že je ta Modř 241
Balada o bažinách duše 243

Padraikovo zrcadlo

Co vyplouvá ve vzpomínkách 247
Kyvadlové hodiny 248
Třepetání 249
Záblesk a znovu tma 250
Samota samotěnka? 251
Příliš mnoho 252
Modlitba za neznámého přítele 253
Otázky hlupákovy 254
Z hlubin voláno 255
Návrat do přístavu 256
Noční lety 257
Šmouhy v duši 258
Fantastická response 259
Pozdě v noci 260
Hrůzy, hrůzy 261
Rozchvat duše 262
Že vůbec ještě žije 263

Nakonec jen pokora 264
Pouze jakoby 265
A přesto 266
Varování 267
Zášlehy 269
Hrát Sebehru? 270
Řezání do podstaty 271
Hry končí 272
Běž si lehnout, nejlepší je spát 273

Obětiny

Vytrysklý pramen 277
Sedí šašek... 278
Kázání o čistoprázdnu? 279
Souboj spíše *aesthetický* 281
Aby se o nich vědělo 282
Zprávy z Olympu 283
Jako v hrnci 285
Malá faustiáda aneb Interview 287
Kolotok neboli návraty 289
Paňáca na balónku 290
Neurosa jako póza? 292
Konec krásného dne 294
Tváře se zjasní 296
Pokora stromů 298
Hodiny 299
Bubny 300
Knihy 301
Pozdně letní bloudění 303
Osud jedné knihovny 305
Paní z Plesající hory 309
Bílé skály v dáli 311
Oblačné hry 312
Mystérium Zlaté a Modré 314
Padraikovy rané podzimy 315
Příběh barokního paláce 317

Královský přístav

- Za větrného dne 327
Matčiny brýle 328
Osada Věčného Mládí 329
Poznámky k Doudlebsku 332
Hřbitov na stráni 337
Galaxie dávných souhvězdí 339
Očekávání 341
Víly z Aiónie 343
Po létech ohlédnutí 345
Životní derniéra 347
Na staré téma 349
Ke skoku vyzývající 350
Jantarová hora láká 351
Únik 352
Touha 353
Navlékání korálek 354
Navštívení 355
Jako Fénix? 356

Památce mého otce

Funem ex arena facere...
Provazec z písku splétat...

Malé příběhy

Parvum parva decent.
Malému přísluší malé.
Quintus Horatius Flaccus,
Epistulae, 1, 7, 44

Probouzení

Chrrr šví, chrrr šví... tu lehké připoprobuzení a poté znovu usnutí – ale zároveň i lehké tlačení měchýře se ozývá. To předjitřností? Jitro! Už se našinec probouzí, už oči otvírá, ale není ještě zcela probuzen. Oči sice již otevřeny, některá centra již probuzena, jiná ještě v útlumu. Zároveň i úlek: děsný pocit, když nemůže pohnout rukou ani nohou, ačkoliv již vidí. Je jakoby ochrnut! Poté opět usnutí... Konečně je ráno a modré moře oblohy v okenním rámu radostně vítá definitivně probuzeného a slunce se dere nezadržitelně vzhůru. Stoupá to božstvo zvolna k vrcholu klenby. Nyní již se probuzenec slastně protahuje, rozkošnický mhouří oči. Cítí se, konečně, totálně vyspalý – až do blba. Jak blahodějně! Přímo blahověstné. Dobrověstné! Den bude možná dobrý. Je náš probuzenec proti včerejšku znovu plný sil a – opět „zdráv“. Buď zdrávo, ty šťastné jitro!

Zmařená příležitost

Onehdy šel pan Staropán Hledáček po ulici, zamyšlen, jako obvykle, až po uši, když tu náhle – málem o to zakopl: co se tam krčí na zemi, na dlažbě chodníku u zdi? Je to zmoklé jako slepice a jaksi to pípá? Bytůstka jakoby rodu ženského, křidélka to má, peroutky, na svou nepatrnou postavu poměrně značné a vlnadné poprsí, celá je zkřehlá, splihlý účes, poněkud starobylý, který se již nenosí – vlastně, pardón, už se znovu nosí, totiž účes à la mikádo. Prdélku normální, ba pěknou, však od stehen dolů, ouha, ptačí nožičky – jako kuře. Jako kdyby obživla postavička z renesanční grotesky. Co to je? Co tu děláš? – Já jsem prosím Nápad a bloudím jen tak ulicemi. Já jsem malý nápad. Já jsem prý od toho, abych porůznu inspirovalo. – To se může docela hodit – řekl si sám pro sebe Staropán a už se sklání, aby nápad chytil a strčil si jej do kapsy zimmíku – Staropán totiž stále nosí zimmík, ba i v létě. Hlavně aby mě na ulici právě nyní nikdo neviděl, myslí si Staropán, rozhlíží se opatrně a chystá se chytit bytůstku. Ale nápad nápadek před ním čile uskočil a rychle podél zdi utíká, na chodníku kličkuje, podivuhodně to hbitý tvoreček, nožičkami tak rychle kmitá, že se až oku ztrácejí, a mává přitom křidélky a popolétává, vzlétnout však nemůže, má totiž po dešti mokré a spleené peroutky. To protože vylezlo z některé mříže kanálu? A představte si, že Staropán, ačkoliv mu přitom spadl klobouk, tvorečka nakonec nechtyl. Nápad má jen inspirovat a ne být chycen a uvězněn. Než aby se dal tím šlapalem přivlastnit a znásilnit a strčit do nějaké kapsy, nápad raději zmizel v nejbližším dalším kanále: hbitě se na okamžik smrsknuv, protáhnul se první mříží, která se u chodníku objevila. Aby bytůstku u zdi včas přišlápl,

natolik hnusný zas Staropán nebyl. A tak dál kráčí mokkými ulicemi, nadále spíše rozesmutněn než zamýšlen, za svým bezcílím, dutým a opatrným až po uši. Nenápaditec šlape dál jako dromedár a jeho fantazie nezůstává nijak zvlášť vzrušena, ba vůbec dotčena, tím dobrodružstvíčkem mezi dvěma kanály. Snad není ani mírně rozvlněna. Spláchlo.

Přijde jaro, přijde

Kráčí si, kráčí jeden staropán, bývalý *justiciár*, dnes již pouze *emeritní*, kráčí si pan Houžvička po nábřeží, jestiť právě krásný slunečný, byť poněkud chladný den, krásný den, jako vystřižen. A modré nebe, občas mráček a tušení předjaří, a vše se jakoby daří. Ano, vše se daří. I ti rackové podél nábřeží pěkně krouží. Ale ta mládež! Ach, ta mládež, ta nám nejde pod nos. Ti mladí, ti zatím nevědí. Hu, to je chladno. Neznají. Ale jednou budou i oni vědět. Čímaus. Však také na ně dojde. Hepčí... Bud' umřou brzy, tím hůře, anebo se dožijí také stáří a potom... Jak nás to kdysi učili ve škole při hodinách dějepisu (nebo latina to byla?): Koho bohové mají rádi, tomu prý dají zemřít v mládí a v plné síle – nebo jak to bylo. Hek! Hm. Safraporte, málem bych uklouz. Co to? Jakoby banánová slupka na dlažbě chodníku. Fluz! Už jako malým dětem nám přece doma říkali, neházejte slupky na zem, babičky pak uklouznou a zlomí si nohu. Hepčííí! Je to pravda, je to tak. Za to asi můžou cizinci, co se tu hemží. Pche! To jsou móresy. Škyt! Ale fouká dneska přece jen jedovatej vítr. Holt předjaří. Ještě že jsem si vzal pod svetr pulovr. Chrrr – hudl. Flus! Ale plivat by se na ulici nemělo. Špatnej příklad pro ty mladý. Ti mladí, ti mladí, ti ještě nevědí. No, to je ale strašidlo, co mě teď právě předešlo! Ty holky dnes, vlastně ještě děti, to jsou ale frcny. To maj z tý televize. Huchl! Chlst. Však i ty budou jednou starý. A budou zase jiný holky a budou štvát ty dnešní holky, který mezitím zestárnou. Haha!! Tak holt to běží kolem dokola. Hepčííí! Je to pravda. Hepčííí! Jak to řekl ten geniální přírodovědec... Hepčííí! Fluk. Už zase. (Co že řekl onen přírodozpytec? To už se asi nedozvíme.) Hepčííí! Dříve byly chodníky čistší. Chluz. Flop! Přece jen radši za kamna vlezem. Hepčííí! HEPČÍÍÍ!

Dobromil Rozumbrada

Jest blázínkovstvím osvobozovat všechny mouchy, vosy a jiné takovéto blanokřídlé a vůbec hmyz *in genere*, jež zůstává často na oknech uvězněn v místnosti za sklem? Před tím sklem se tak dlouho mlátí a cestu ven hledá, až vyčerpáním hyne. Žízň, stresem, beznadějí? V instinktech, starých desítky, ne-li stovky milionů let, totiž nemají zabudován obranný reflex proti průhledné světlo propouštějící ploše skla, zhotovované snad až od osmnáctého století naší éry. A to je na vývoj instinktu až příliš krátká doba. Dobromil Rozumbrada, blázínek, lituje všeho živého, ba i potravin neživých, jež jeho tělo zpracovává, mění a zohaví... (Inuť – metabolismus!) Zhynout žízň, stresem, beznadějí? Z beznaděje se umírá? Ano, on je blázínek.

Bohumil Nuska je poeta doctus – jeho dílo v sobě slučuje mnohostrannou učenost a filosofickou obzíravost s mimořádným citem pro realitu. Mikropovídky v souboru *Malé příběhy* zahrnují básnivě přemítavé a křehké reflexe romantické touhy po „modrém květu“ i mistrovské typologie a karikatury figurek a postav lidí monstrózních či davových, kanalizujících duchaprázdnou pokleslost doby. Zázračnost i hrůznost existence dokonale odráží a ztělesňuje řeč: Nuska se představuje jako jazykový suverén a virtuóz, jehož krystalicky lyrické pasáže sugestivně opalizují, stejně tak jako si mistrně pohrává se všemi vrstvami upadlé mluvy dneška, módními mediálními žargony a šumy i tupě degenerovanou „lidovostí“. Nuskovo jazykové experimentátorství nesměruje k samoúčelné exhibici, ale umožňuje pronikavý vhled do skutečnosti, deziluzivní i soucitný, ale především odhalující její pravou tvář – autorovo jazykové filigránství, vířivá invence i fantazie okouzlují, vyvolávají mrazení, míří do černého, a především královsky baví. Smyslem pozorování a dialogu se světem je Nuskova odvážná existenciální maxima „hrát se sebou samým – o sebe!“. Nové setkání s jedním z nejoriginálnějších českých slovesných tvůrců přináší radost a čtenářskou slast – *Malé příběhy* jsou skutečné malé literární skvosty.

Jiří Zizler

Photo © Otto Hejnic, 2009

Vedle, na desce stolu, stojí opuštěný poloprázdný půllitr, zanechaný některým již odešlým hostem, když tu – ve zteplém a bezpěnném pivu v tom půllitru plove – bezduhá již voska, která se v tom moři piva utopila, v tom sládnoucím smrtelném moři. A přitom za krásného, pozdně letního dne! Že jen malá to tragédie? Však přesto smrtelné je tu zakončení. A jaké z té události snad plyne ponaučení? Že – všeho s mírou, vážení.

s. 65

fra.cz

Photo © Otto Hejnic, 2009

Vedle, na desce stolu, stojí opuštěný poloprázdný půllitr, zanechaný některým již odešlým hostem, když tu – ve zteplalém a bezpěnném pivu v tom půllitru plo-

Česká próza

Sylva Fischerová, Pasáž

Petr Měrka, Fantasmagorie televize

Petr Borkovec, Berlínský sešit/Zápisky ze Saint-Nazaire

Václav Durych, Černé tečky

Catherine Ébert-Zeminová, Bludný kruh

Emanuel Mandler, Poslední Branibor a jiné příběhy

Petr Král, Arco a jiné prózy

připravujeme

Yveta Shanfeldová, Americký deník

Karel Milota, Hora

František Kautman, Alternativy

fra

fra.cz

9 788087 429006